

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Dagmar Nygrínové a soudců JUDr. Marie Turkové a JUDr. Petra Průchy v právní věci žalobce: **V. F.,** zastoupený JUDr. Kateřinou Skoumalovou, advokátkou, v Hradci Králové, Škroupova 719, proti žalovanému **Ministerstvu vnitra**, se sídlem v Praze 7, Nad Štolou 3, pošt. schr. 21/OAM, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Hradci Králové ze dne 31. 5. 2004, č. j. 30 Az 245/2003 -51, a o návrhu na přiznání odkladného účinku kasační stížnosti,

takto:

I. Kasační stížnost **se zamítá.**

II. Žádný z účastníků **nemá** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

Odůvodnění:

Rozhodnutím ze dne 1. 4. 2001, č. j. U-1933/VL-14-K01-2000, rozhodl žalovaný tak, že z důvodu nesplnění podmínek uvedených v § 12, § 13 odst. 1, 2 a § 14 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu a o změně zákona č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o azylu“), se azyl neuděluje, a že se na žalobce nevztahuje překážka vycestování ve smyslu § 91 zákona o azylu. Své rozhodnutí žalovaný opřel o zjištění, že důvodem odchodu žalobce z Ukrajiny byla skutečnost, že mu vyhrožovali členové mafie a požadovali po něm vysokou finanční částku; z jejich strany byl fyzicky napaden a byla mu zničena benzínová stanice. Rozhodnutím ze dne 30. 6. 2003, č. j. OAM-1588/AŘ-2002, pak ministr vnitra zamítl žalobcem podaný rozklad a napadené rozhodnutí o neudělení azylu ve smyslu § 59 odst. 2 správního řádu potvrdil.

Žalobce napadl citované rozhodnutí ministra vnitra včas podanou žalobou, ve které uvedl, že na Ukrajině odmítal platit mafii výpalné z provozu vlastní čerpací stanice, což vedlo k tomu, že byl terčem fyzického nátlaku, který vyvrcholil na jaře 1999, kdy ukrajinská mafie vhodila do čerpací stanice granát, v důsledku čehož stanice vzplanula. Vzhledem k této skutečnosti byl nucen se skrývat a posléze překročit hranice České republiky a vyhledat zde úkryt, neboť jeho přítomnost na Ukrajině ohrožovala život celé jeho rodiny. Za této situace se obává návratu na Ukrajinu, neboť místní úřady by pro něho neučinili žádné ochranné opatření, což žalobce shledává za relevantní důvody pro aplikaci ustanovení § 12, popř. § 91 zákona o azylu.

Krajský soud v Hradci Králové rozsudkem č. j. 30 Az 245/2003 – 51 ze dne 31. 5. 2004 žalobu zamítl, když konstatoval, že naplnění žádné ze zákonných podmínek pro udělení azylu vymezených v ustanovení § 12 zákona o azylu v žalobcově případě prokázáno nebylo. Soud rovněž neshledal důvod pro udělení azylu podle ustanovení § 14 zákona o azylu, když poukázal na to, že udělení tzv. humanitárního azylu je výhradně na posouzení žalovaného, zda žadatelovu konkrétní situaci posoudí jako případ zvláštního zřetele hodný. Tak tomu v dané věci nebylo, přičemž žalobce se udělení humanitárního azylu výslovně nedomáhal a nepředložil v tomto směru žádné důkazy. Stejně jako žalovaný ani krajský soud existenci taxativně uvedených překážek vycestování ve smyslu ustanovení § 91 zákona o azylu neshledal.

Proti rozsudku Krajského soudu v Hradci Králové, podal žalobce (dále jen „stěžovatel“) včas kasační stížnost, a to z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 písm. a) zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního (dále jen „s. ř. s.“). Stěžovatel nadále tvrdí, že se v případě návratu na Ukrajinu obává ohrožení svého života ze strany soukromých osob zapojených v mafii, neboť tyto po něm neoprávněně požadují zaplacení vysokého výpalného a nezaplatí-li, vyhrožují mu usmrcením. Stěžovatel se pokoušel domoci se ochrany u ukrajinských orgánů, vyšetřování policie týkající se zapálení benzínové čerpací stanice však nebylo úspěšné, neboť police uzavřela, že čerpací stanice se zřejmě vzňala od odhozeného nedopalku. Podle stěžovatele přístup policie a výsledek jejího vyšetřování je silně ovlivněný ze strany mafie, když má podezření, že policie je zřejmě na mafii napojena, minimálně je lehce podplatitelná. Stěžovatel tím dovozuje, že nezákonné jednání mafie je podporováno, přinejmenším však trpěno ukrajinskými státními orgány ve smyslu ustanovení § 12 zákona o azylu. K názoru krajského soudu, že podání žádosti o azyl z jeho strany bylo účelové, když stěžovatel požádal o azyl až po delší době, kdy na území ČR pobýval, stěžovatel uvedl, že okamžitě po příjezdu se obával žádost o azyl podat, neboť ukrajinská mafie má kontakty i v České republice a stěžovatel měl strach, že by podáním žádosti o azyl na sebe upozornil a dostal by se tak do nebezpečí ohrožení života. Stěžovatel se rovněž domnívá, že se na něj vztahuje překážka vycestování. Stěžovateli je známo, že na Ukrajině byly zaznamenávány případy pronásledování a následného věznění osob, které požádaly v jiné zemi o azyl, v této zemi byly odmítnuty a následně se vrátily na Ukrajinu. Sice nebyla prokázána souvislost mezi vyšetřováním takových osob a jejich žádostí o azyl v jiné zemi, ovšem takovou spojitost jistě nelze vyloučit. Stěžovatel je proto toho názoru, že jím uváděné skutečnosti lze buď posoudit jako splnění podmínky pro udělení azylu ve smyslu ustanovení § 12 zákona o azylu, když stěžovatel má po návratu na Ukrajinu odůvodněný strach z ohrožení života, přičemž je přesvědčen, že ukrajinské orgány nejsou schopny poskytnout mu účinnou pomoc. Případně lze podle stěžovatele uzavřít, že se na něj vztahuje překážka vycestování podle § 91 zákona o azylu. S ohledem na uvedené stěžovatel navrhuje soudu, aby napadené rozhodnutí Krajského soudu v Hradci Králové podle

§ 110 s. ř. s. zrušil a věc vrátil soudu k dalšímu řízení. Stěžovatel posléze zaslal soudu i návrh na přiznání odkladného účinku.

Žalovaný své vyjádření ke kasační stížnosti do dne vydání tohoto rozsudku nezaslal.

Nejvyšší správní soud přezkoumal napadený rozsudek v souladu s ustanovením § 109 odst. 2 a 3 s. ř. s. vázán rozsahem a důvody, které stěžovatel uplatnil ve své kasační stížnosti, a dospěl k závěru, že kasační stížnost není důvodná.

Podle ustanovení § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s. lze kasační stížnost podat z důvodu tvrzené nezákonnosti spočívající v nesprávném posouzení právní otázky soudem v předcházejícím řízení. Nesprávné právní posouzení spočívá buď v tom, že na správně zjištěný skutkový stav je aplikován nesprávný právní názor, popř. je sice aplikován správný právní názor, ale tento je nesprávně vyložen.

Ze správního spisu Nejvyšší správní soud zjistil, že stěžovatel dne 18. 5. 2000 podal žádost o udělení azylu, ve které uvedl, že s kamarádem měli benzínové čerpadlo. Mafie po nich vyžadovala peníze, ale oni nezaplatili. Mafie posléze pumpu zapálila, přičemž stěžovatelův společník měl vážné popáleniny. Mafie stěžovateli vzala i auto. Stěžovatel proto nemohl na Ukrajině žít a rozhodl se z ní odejít. Do protokolu o pohovoru k žádosti o udělení azylu na území ČR pak stěžovatel rozvedl skutečnosti uvedené v žádosti o udělení azylu. Z jeho výpovědi vyplynulo, že od prvního měsíce jeho podnikání byl on i jeho společník vydírán mafií; každý měsíc museli platit 500 USD. Když neměli na zaplacení, členové mafie jim nejprve dali lhůtu, do kdy měli zaplatit. Když nemohli zaplatit ani v dodatečné lhůtě, byli oba zbiti. Vzhledem k tomu, že dlužná částka se stále zvyšovala, mafie jim v dubnu 1999 polila čerpací stanici benzínem a hodila do ní granát. Vše shořelo a stěžovatelův společník musel být hospitalizován v nemocnici s popáleninami čtvrtého stupně. Policie skutek vyšetřovala, ale bezvýsledně. Podle jejího závěru požár vznikl z nedopalku z cigarety. Stěžovatel byl po požáru kontaktován mafií, která mu vyhrožovala, že buď jim dá peníze nebo zemře. Poté se stěžovatel rozvedl s manželkou, aby neměla problémy, a utekl přes Polsko do České republiky. Zde pracoval ilegálně na stavbě. O azyl požádal, až ho chytla policie.

Podle ustanovení § 12 zákona o azylu se cizinci azyl udělí, bude-li v řízení o udělení azylu zjištěno, že cizinec je pronásledován za uplatňování politických práv a svobod, nebo má odůvodněný strach z pronásledování z důvodu rasy, náboženství, národnosti, příslušnosti k určité sociální skupině nebo pro zastávání určitých politických názorů ve státě, jehož občanství má, nebo, v případě, že je osobou bez státního občanství, ve státě jeho posledního trvalého bydliště.

Podle ustanovení § 91 odst. 1 zákona o azylu povinnost ukončit pobyt neplatí, a) pokud by byl cizinec nucen vycestovat 1. do státu, kde je ohrožen jeho život nebo svoboda z důvodu jeho rasy, náboženství, národnosti, příslušnosti k určité sociální skupině nebo pro politické přesvědčení, nebo 2. do státu, kde mu hrozí nebezpečí mučení, nelidského či ponižujícího zacházení nebo trestu, a nebo kde je jeho život ohrožen v důsledku válečného konfliktu, nebo 3. do státu, který žádá o jeho vydání pro trestný čin, za který zákon tohoto státu stanoví trest smrti, a nebo b) jestliže by to bylo v rozporu s mezinárodními závazky České republiky, nebo c) jestliže v zemi původu nebo v třetí zemi, ochotných přijmout nezletilou osobu bez doprovodu, není po jejím příchodu k dispozici přiměřené přijetí a péče podle potřeb jejího věku a stupně samostatnosti.

Nejvyšší správní soud se plně ztotožňuje s právním posouzením věci žalovaným a potažmo i krajským soudem. Jak vyplývá z obsahu kasační stížnosti i z výpovědí stěžovatele v průběhu správního řízení, stěžovatel měl v zemi původu problémy se soukromými osobami, které ho vydíraly, podpálily mu jeho benzínovou stanici a vyhrožovaly mu zabitím. Taková situace však není relevantním důvodem pro udělení azylu ve smyslu ustanovení § 12 zákona o azylu. V obdobné věci již judikoval Nejvyšší správní soud ve svém rozsudku ze dne 27. 8. 2003, sp. zn. 4 Azs 7/2003, že *„žádost o azyl, jejímiž jedinými důvody jsou toliko potíže se soukromými osobami („mafií“) v domovském státě, spočívající ve vydírání žadatele ... je zřejmě bezdůvodná. Důvodem pro udělení azylu mohou být pouze tehdy, pokud by orgány domovského státu, u nichž by se žadatel skutečně domáhal poskytnutí ochrany, nebyly schopny ochranu před takovým jednáním poskytnout.*“ Za pronásledování by mohlo být v souvislosti s ohrožením soukromými osobami pokládáno leda odmítnutí veřejné moci poskytnout ochranu před tímto ohrožením, pokud by toto odmítnutí mělo typicky povahu šikany ze strany veřejné moci pro některý z důvodů uvedených v § 12 zákona o azylu. Tak tomu ovšem v posuzovaném případě zjevně nebylo, ačkoli soud nepopírá, že vymahatelnost práva mohla být v konkrétních podmínkách spojena i s velkými obtížemi. Bylo povinností stěžovatele využít veškerých prostředků, které mu ukrajinský právní řád nabízel k řešení jeho situace. Má-li stěžovatel za to, že policie neobjasnila okolnosti, za jakých došlo ke shoření jeho benzínové stanice řádně, mohl se obrátit na jejich nadřízené složky, státní zastupitelství, soudy apod. V dané souvislosti je třeba si uvědomit, že účelem přiznání azylu je poskytnout ochranu tomu, kdo je pronásledován za uplatňování politických práv a svobod nebo cítí důvodnou obavu z pronásledování z důvodů v zákoně vymezených. Aby mu mohla být poskytnuta ochrana formou azylu, musí být prokázáno, že je nositelem určitého přesvědčení politického nebo náboženského, pro které je v zemi, jehož občanství má (v zemi jeho posledního trvalého bydliště), reálně pronásledován, nebo že je pronásledován z důvodů příslušnosti k jasně vymezené sociální skupině. Takové skutečnosti v souzené věci prokázány nebyly. Nelze přitom připustit rozšiřování důvodů, pro které lze azyl přiznat, neboť institut azylu jako výjimečného prostředku ochrany osob, jimž je upírána ochrana státem původu, by šlo nad rámec účelu, pro který Česká republika zákon tohoto typu přijala.

Za nevěrohodnou zdejší soud považuje stěžovatelovu argumentaci ohledně jeho žádosti o azyl, kterou podal až poté, co zde již několik měsíců pobýval. Z jeho výpovědi před žalovaným totiž vyplynulo, že o azyl požádal, až ho chytla policie, tedy nikoli z důvodu strachu z odhalení.

Nejvyšší správní soud neshledal důvodné taktéž tvrzení stěžovatele ohledně jeho nesouhlasu se způsobem, jakým se krajský soud vypořádal s jeho námitkou o neexistenci překážek vycestování ve smyslu § 91 zákona o azylu. Zdejší soud je toho názoru, že žalovaný postupoval v souladu s citovaným zákonným ustanovením, když v případě stěžovatele neshledal existenci překážek vycestování, neboť informace o zemi původu, a ani údaje uváděné stěžovatelem, nemohou vést k závěru, že by stěžovatel náležel k osobám ohroženým skutečnostmi zakládajícími překážky vycestování ve smyslu § 91 zákona o azylu. Z informací o zemi původu stěžovatele nevyplývá, že odmítnutí žadatelé o azyl by měli po svém návratu potíže se státní mocí. Pro úplnost nutno uvést, že tuto námitku ostatně vznesl stěžovatel až v podané kasační stížnosti, takže k ní Nejvyšší správní soud nemohl přihlédnout (§ 104 odst. 4 s. ř. s.).

V návaznosti na uvedené proto Nejvyšší správní soud uzavírá, že není dán důvod uvedený v ustanovení § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s., pro který by bylo třeba napadené

rozhodnutí Krajského soudu v Hradci Králové zrušit, neboť se nejedná o rozhodnutí nezákonné z důvodu nesprávného posouzení právní otázky soudem v předcházejícím řízení. Proto Nejvyšší správní soud dospěl k závěru, že kasační stížnost není důvodná a v souladu s § 110 odst. 1 s. ř. s. ji zamítl.

Stěžovatel podal současně s kasační stížností návrh, aby byl kasační stížnosti přiznán odkladný účinek podle ustanovení § 107 s. ř. s. Nejvyšší správní soud o návrhu nerozhodl, neboť se jedná o věc, která byla vyřízena v souladu s ustanovením § 56 s. ř. s. ve spojení s § 120 s. ř. s. přednostně.

O nákladech řízení o kasační stížnosti rozhodl soud podle ustanovení § 60 odst. 1 věty první s. ř. s., neboť neúspěšnému žalobci náhrada nákladů řízení nepřísluší a žalovanému v souvislosti s řízením o kasační stížnosti žalobce žádné náklady nad rámec jeho úřední činnosti nevznikly.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 31. května 2005

JUDr. Dagmar Nygrínová
předsedkyně senátu